

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Şubat 2013 • No:59

İşçiler Krizin Bedelini Ödemeye Mecbur mu?

Kapitalist sistemin bünyesindeki bozukluk/kriz çok az ürün olduğu için mi ortaya çıkmaktadır? Elbette hayır! Kapitalist sistemde tekrar edip duran ekonomik krizin nedeni aslında aşırı üretimdir. Kapitalist sistemde üretim, insanların ihtiyaçları dikkate alınarak planlı bir şekilde yapılmaz. Her patron daha fazla üretmek, daha fazla satmak ve daha fazla kâr elde etmek için üretim yapar.

Kapitalizmin küresel krizi devam ediyor, krizin bedelini kışe işçiler ödüyor. Fakat krize rağmen, patronlar ihtisamlı yaşamlarını sürdürmeye devam ediyorlar. Oysa krizin sorumlusu, patronların kâr düzeni kapitalizmdir ve bu nedenle krizin bedelini işçiler değil patronlar ödemelidir!

Kapitalist sistemin bünyesinde meydana gelen krizin ya da *bunalımın* nedeni nedir? Kriz kelimesi, bir sistemin

işleyişinde bozukluk anlamına geldiği gibi, bir şeyin çok kıt bulunması anlamına da gelmektedir. Ancak kriz sözcüğü, geleneksel olarak kıtlık sözcüğüyle özdeşleştir ve halkta çoğunlukla kıtlığı çağrıştırmaktadır. Peki, kapitalist sistemin bünyesindeki bozukluk/kriz çok az ürün olduğu için mi ortaya çıkmaktadır? Elbette hayır! Kapitalist sistemde tekrar edip duran ekonomik krizin nedeni aslında aşırı

üretimdir. Fakat yanlış anlaşılmasın; “aşırı üretim” demek, toplumun ihtiyaçlarından fazla ürün üretilmesi demek değildir. “Aşırı üretim”, insanların satın alabileceğinden fazla üretim yapılması demektir. Kapitalist sistemde üretim, insanların ihtiyaçları dikkate alınarak planlı bir şekilde yapılmaz. Her patron daha fazla üretmek, daha fazla satmak ve daha fazla kâr elde etmek için üretim yapar. Lakin bir taraftan çok satmak ve çok kâr elde etmek için üretim yapılırken, öte taraftan üretilen ürünleri tüketecek olan işçilere yeterli bir ücret verilmez.

Buradan da anlaşılacağı üzere kapitalizm, çelişkilerle yüklü mantıksız bir sistemdir. En önemlisi kapitalizm, toplumun çıkarlarını esas almaz. Meselâ, makineler geliştikçe bir malın üretim süresi kısalmış, maliyeti düşer ve malın piyasa değeri ucuzlar. Fakat patronların ana amacı, gelişen makinelerle daha çok malın üretilerek daha ucuza satılması değildir. Patronlar için önemli olan, üretilen malların satılması ve kâra dönüşmesidir.

Bugün dünya ölçeğinde bir kriz yaşanmaktadır. Kapitalist düzenin çelişkilerinin ve mantıksızlığının bedelini ise işçiler ve emekçiler ödemektedir.

Patronlar, kârlarını büyütmek için krizin bedelini şu yollarla işçilerin sırtına yıkıyorlar: Birincisi, işçiler işten atılmakta, çalışmakta olan işçilerin ise ücretlerine ya zam yapılmamakta ya da zamlar düşük tutulmakta, sosyal haklar ortadan kaldırılmakta ve böylece işgücü maliyetleri aşağıya çekilmektedir. İkincisi, çalışma temposu hızlandırılmakta, iki ve hatta üç işçinin yapacağı iş tek işçiye yaptırılmakta ve işçiler iliklerine kadar sömürülmektedirler. Üçüncüsü, işgünü fiilen ya da yasal yollarla uzatılmakta, işçi düşük ücret karşılığında uzun saatler boyunca çalıştırılmaktadır. Dördüncüsü, esnek ve taşeron/güvencesiz çalıştırma yaygınlaştırılmaktadır. Yaşamlarını işe göre ayarlamaya zorlanan ve kısa süreli sözleşmelerle işe alınan işçiler, iş bittiği zaman hiçbir sosyal hak verilmeden kapı önüne konmaktadır. Beşincisi, emeklilik yaşı uzatılmakta ve sosyal güvenlik sisteminin kapsamı daraltılmaktadır.

Altıncısı, hükümetler patronlar için teşvik yasaları çıkartmakta ve bu kapsamda işçilere ait olan İşsizlik Sigortası Fonu gibi fonları patronlara peşkeş çekmektedir. Yedincisi,

Onlarca işyerinde ücretler ödenmedi, ödenmiyor. Pek çok işyeri kapandı ve işçiler işsizliğin kucığına itildiler. Her işçinin kapısında işsizlik canavarı pusuya yatmış durumda. Yani şu an 2,5 milyon olan işsiz sayısı önümüzdeki dönemde daha da artacak.

işçilerden çok fakat patronlardan ise az vergi toplayan hükümetler, ortaya çıkan bütçe açıklarını sağlık, eğitim, ulaşım gibi alanlarda sosyal harcamaları kısarak kapatmaktadırlar.

Tüm dünyada yaşanan budur: İşsizlik dünya ölçeğinde çığ gibi büyürken, işçilerin yaşam

koşulları her geçen gün kötüleşmektedir. Bu tablo Türkiye için çok daha fazla geçerlidir. 2008-2009’daki kriz döneminde, krizin faturası işçilerin sırtına yıkıldı. Bir yıl içinde tam bir milyon işçi işten atıldı ve işsizlik oranı %16’ya tırmandı. Daha da önemlisi, krizi gerekçe olarak gösteren ve işsizlik kamçısını kullanan patronlar, bu dönemde taşeronluk sistemini rahat bir şekilde yaygınlaştırdılar; ikramiyelere el koydular, ücretlere zam yapmadılar, çalışma temposunu hızlandırarak daha az işçiyle daha çok iş yapmayı dayattılar, iş saatlerini fazla mesai adı altında 12 saate çıkardılar. Gerekli iş güvenliği önlemlerinin alınmadığı uzun ve yorucu çalışma koşulları altında iş kazaları çığ gibi büyüdü. Yalnızca 2011 yılında 1700 işçi iş kazalarında yaşamını kaybetti. İşçiler krizin bedelini tüketerek ve canlarını vererek öderken, ekonomi büyüdü ve patronlar kârlarını yükselttiler.

Fakat kriz çanları bir kez daha çalıyor. Kapitalizmin krizi öylesine büyük ve derindir ki Türkiye’nin bu krizin dışında kalması mümkün değildir. Nitekim ekonomik büyüme oranları düşmeye başladı ve patronlar faturayı bir kez daha işçilere kesmeye giriştiler. Onlarca işyerinde ücretler ödenmedi, ödenmiyor. Pek çok işyeri kapandı ve işçiler işsizliğin kucığına itildiler. Her işçinin kapısında işsizlik canavarı pusuya yatmış durumda. Yani şu an 2,5 milyon olan işsiz sayısı önümüzdeki dönemde daha da artacak. Patronlar ise, krizi ve işsizliği kendileri için bir fırsata çevirmek istiyorlar. Patronların arzularını yerine getiren AKP hükümeti, uzun bir süredir kıdem tazminatının bir fona devredilmesini ve zamanla ortadan kaldırılmasını; taşeronluğun çalışma yaşamının tüm alanlarına girmesini; kölelik bürolarının kurularak işçilerin kiralanmasını içeren projeyi gündemde tutuyor. Eğer işçiler karşı koymazsa, patronlar “kriz var” diyerek ve işsizlik kılıbını kullanarak tüm bu saldırıları hayata geçirecekler.

Ortak tablo biz işçiler açısından vahim bir tablodur. Öncelikle her işçi kardeşimiz şu soruyu kendisine sormalıdır: Kapitalizmin yarattığı krizin bedelini ödemeye ve patronları ihtişam içinde yaşatmaya mecbur muyuz? Umutsuzluğa kapılarak patronlara boyun mu eğeceğiz, yoksa birleşip karşı mı koyacağız? İşte asıl mesele ve cevaplanması gereken sorular bunlardır. Yürünecek yol bellidir: İşten atmalara ve haklarımızın elimizden alınmasına karşı durmak için birleşmeliyiz. Patronların karşısına örgütlü ve bilinçli işçiler olarak çıkmalıyız. Fakat işçilerin birliği somut bir şeydir, laf düzeyinde birlik olmaz. Demek ki her işçi şu soruyu da kendisine sormalı ve cevap vermeli: Krizin bedelini ödememek, işsiz kalmamak, haklarını kaybetmemek için ne yapıyorum? ■

İşkolü Barajı ve Sendikalar

Yeni düzenlemeyle, 2009 yılından bu yana açıklanmayan istatistikler 1 Ocakta açıklandı. Daha şimdiden 7 sendika bulunduğu sektörde toplu sözleşme yapma yetkisini kaybetti. Baraj kademeli olarak yükseldikçe ve işçi sayısı arttıkça daha pek çok sendika yetkisini kaybedecek. Baraj sorunu nedeniyle, 2018'den sonra 6 işkolunda işçiler toplu sözleşme yapmaya yetkili sendika bulamayacaklar.

Sendikalar, toplu sözleşme, grev ve lokavt yasaları tek bir yasada birleştirildi ve bu yasa Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu adıyla 7 Kasım 2012'de yürürlüğe girdi. Bu kanun, eskisi gibi sendikaların önündeki işkolü ve işyeri barajlarını koruyor. İşkolü istatistiklerinin açıklanmasıyla, kendi işkollarında yetkili olan 7 sendika toplu iş sözleşmesi hakkını kaybetti. Böylece bir sendika konfederasyonuna bağlı olduğu halde yetkisi olmayan sendika sayısı 26'ya yükseldi. Bağımsız sendikalarla birlikte bu sayı daha da artmaktadır.

Yeni kanun eskisinden farklı olarak, işkollarında hangi sendikaların yetkili olduğunu belirlemek için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerini değil, SGK verilerini esas alacak. Her 6 ayda bir, hangi işkolunda ne kadar sigortalı işçi çalıştığı ve bunların ne kadarının sendikalı olduğu açıklanacak, sendikaların yetki durumu buna göre yeniden belirlenecek. İşkolü barajı, Temmuz 2016'ya kadar %1, 2018 sonuna kadar %2 ve 2018'den sonra %3 olacak. Bu oranlar her ne kadar eski kanundaki %10'luk barajla kıyaslandığında düşükmüş gibi görünse de, gerçekte öyle değildir. Çünkü bazı işkolları birleştirilmiş ve o işkollarındaki işçi sayısı birden bire neredeyse iki katına yükselmiştir. Üstelik eskiden esas alınan Bakanlık kayıtlarındaki işçi sayısı SGK'da kayıtlı gerçek işçi sayısından oldukça düşüktür. Bu değişimle işçi sayısı yaklaşık 5,5 milyondan 11 milyona yükselirken, sendikalı işçi

sayısı 3,2 milyondan 1 milyona düştü.

Yeni düzenlemeyle, 2009 yılından bu yana açıklanmayan istatistikler 1 Ocakta açıklandı. Daha şimdiden 7 sendika bulunduğu sektörde toplu sözleşme yapma yetkisini kaybetti. Baraj kademeli olarak yükseldikçe ve işçi sayısı arttıkça daha pek çok sendika yetkisini kaybedecek. Baraj sorunu nedeniyle, 2018'den sonra 6 işkolunda işçiler toplu sözleşme yapmaya yetkili sendika bulamayacaklar.

Kanun henüz tasarı halindeyken pek çok tartışma gündeme geldi. İşçi sınıfının mücadele örgütleri olması gereken sendikalar, AKP'nin ve patronların saldırılarına karşı basın toplantıları düzenlemekten öteye geçemediler. Hatta Türk-İş'in tepesinde oturan işbirlikçi bürokratlar, yasanın geçmesi için AKP hükümetiyle gizli bir protokol imzaladılar. Oysa AKP, 2009 yılından bu yana yetki sorununu sendikaları tehdit etmek için kullanıyordu. Aradan geçen bu zamanda Torba Yasa, SSGSS, İş Güvenliği ve Sağlık yasaları tek tek Meclis'ten geçti. Fakat sendikalar bu süreçte tabanı harekete geçirip güçlü bir karşı koyuş sergilemedikleri için, sendikalar yasası gündeme geldiğinde de pasif kaldılar.

Sendikaların krizi büyüyor. Anamlı bir dirençle karşılaşmayan AKP, işçilere yönelik saldırılarının dozunu artırıyor. Kıdem tazminatının ortadan kaldırılması, taşeronluğun ana çalışma biçimi haline getirilmesi, bölgesel asgari ücrete geçilmesi, özel istihdam (kölelik) bürolarının kurulması, deneme süresinin 25 yaş altındaki işçiler için 4 aya çıkartılması planı AKP hükümetinin ve patronların gündemindedir. Bu somut sorunlar karşısında, güçlü bir karşı koyuş örgütlenme sorumluluğu sendikaların ve mücadeleciler sendikacıların omuzlarındadır.

AKP'nin ve patronların saldırılarına cevap verebilmek için sendikaların şimdi yapması gereken, topyekûn bir örgütlenme faaliyetine girişmeleridir. Aksi halde sendikalar daha da işlevsizleşecektir. İşçi sınıfının temel ve yakıcı sorunlarına, örgütlenme ihtiyacına yanıt verebilecek mücadeleciler sendikacılık anlayışının diriltilmesi gerekiyor. ■

Dört Bir Tarafta Eylem!

THY işçilerinin mücadelesi devam ediyor

Grev yasağına karşı grev yaptıkları için işten atılan THY işçilerinin mücadelesi devam ediyor. Havayolu işçilerinin açtıkları işe iade davaları işçilerin lehine sonuçlanıyor. Bugüne kadar 61 işçinin işe iade kararı çıktı. Buna rağmen işçiler halen işe alınmış değil. İşten çıkartılan THY işçileri, işlerine dönme talebiyle eylemler gerçekleştirmeye devam ediyorlar. Bakırköy Özgürlük Meydanı'nda yaptıkları eylemlere sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve emekten yana siyasi partiler destek veriyorlar. 2 ve 9 Şubatta yapılan eylemlerde, "Atılan İşçiler Geri Alınmadan TİS İmzalanmayacak!" vurgusu yapıldı. Direnen havayolu işçileri adına yapılan basın açıklamasında THY yönetimine seslenildi ve şöyle denildi: "Sürmekte olan 24. dönem toplu iş sözleşmesi masasında sendikamızın önerdiği işçilerin işe geri döndürülmesi talebini değerlendirin, bütün bunlara rağmen uzlaşmaz tutumunuza devam ederseniz, direnişimizle geri aldığımız grev mücadelemizi karşınızda bulacaksınız."

UID-DER de eylemlere katılarak, havayolu işçilerinin mücadelesini destekliyor. 2 Şubattaki eylemde UID-DER'in iş kazalarına karşı yürüttüğü kampanyanın duyurusu yapıldı ve imza toplandı.

Daiyang-SK Metal işçilerinin direnişi dördüncü ayında

Birleşik Metal-İş sendikasının örgütlü olduğu Daiyang-SK fabrikasında 120 işçi, toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine, 14 Kasım'da greve çıkmıştı. Grevci işçiler, ilk haftadan itibaren patronun, patron vekillerinin tacizlerine, polisin ve jandarmanın saldırılarına maruz kaldılar. 15 Ocakta Güney Kore'den grev kırıcı olarak getirilen işçilerin çalıştırılmasını engellemek isteyen grevci işçilere polis saldırmış ve 5 işçi yaralanmıştı. 17 Ocakta ise, fabrikadan kamyonların çıkmasını engel olmak isteyen işçilerin üzerine araç süren ve saldıran polis, onlarca işçinin yaralanmasına neden olmuştu. Daiyang-SK işçileri, saldırıları protesto etmek için 22

Ocaktan bu yana Çorlu Cumhuriyet Meydanı'nda dönüşümlü olarak açlık grevi gerçekleştiriyorlar. Sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve sanatçılar da gerçekleştirdikleri ziyaretlerde işçilerle dayanışma içinde olduklarını ifade ediyorlar.

DHL işçilerinin sendikalaşma mücadelesi devam ediyor

TÜMTİS'te örgütlendikleri için işten çıkarılan DHL işçilerinin direnişi, 8. ayında devam ediyor. İşçilerin Gebze ve Esenyurt'ta DHL depoları önünde kurdukları çadırlar, polisler ve zabıta tarafından bugüne kadar defalarca yıkıldı. Çadırların içindeki DVD, televizyon, pankart ve flamalara el konuldu. Direnişi kırmak için DHL yönetimi, polis ve belediyelerle işbirliği yapıyor. Bu saldırılara karşı işçiler direniş çadırlarını yeniden kurarak, "direnişimizi kırmaya çalışıyorlar ama yılmayacağız" diyerek mücadelede kararlı olduklarını ifade ediyorlar. Her türlü baskıya rağmen işçileri mücadeleden vazgeçiremeyen DHL yöneticileri, 30 Kasım 2012'de kurulan ve yetkisi olmayan Hak-İş'e bağlı Öz Taşıma-İş'i devreye soktular. Amaç işçilerin mücadelesini kırmaktır. DHL işçilerine yönelik bu saldırılara karşı protesto eylemleri sürüyor. Direnişin 235. günü olan 4 Şubat'ta gerçekleştirilen eyleme sendikalar, emekten yana siyasi partiler, Alman Ver.di Sendikası ve derneğimiz UID-DER destek verdi. Yapılan konuşmalarda DHL yöneticilerinin saldırıları ve Öz Taşıma-İş'in tutumu kınandı.

Taral Makina'da direniş

Bayrampaşa'da kurulu Taral Makina'da işçiler, Birleşik Metal-İş sendikasında örgütlendikleri için patronun işten atma saldırısıyla karşılaştılar. İşçilerin örgütlendiklerini öğrenen patron, önce 12 işçiyi işten çıkardı, ardından noteri fabrikaya getirerek sendikalı işçileri istifaya zorladı. Bu girişim boşa çıkınca işçilerin işbirlikçi Türk-Metal sendikasına üye olmalarını istedi. İşçiler geri adım atmayınca patron yeniden işçi çıkardı. 130 işçinin çalıştığı fabrikada bugüne kadar 27 işçi işten atıldı. İşten atılan işçiler işe geri

dönme ve örgütlenme hakkı için Birleşik Metal-İş 2 No'lu Şube öncülüğünde 5 Şubatta direnişe geçtiler. İşçiler gerçekleştirdikleri basın açıklamalarında kararlı olduklarını ifade ediyorlar.

Yurtiçi Kargo işçileri işten atmalara karşı direnişte

Yurtiçi Kargo işçileri, çalışma koşullarının düzeltilmesi ve daha iyi bir ücret için DİSK'e bağlı Nakliyat-İş'te örgütleniyorlar. İşçilerin sendikalaşma taleplerine Yurtiçi Kargo yönetimi tanındık bir tepki verdi ve "iş daralması ve performans düşüklüğü" gerekçesiyle 50'ye yakın işçiyi işten çıkardı. Konya, Ankara ve İstanbul'da işten çıkarılan işçiler, işyerleri önünde direnişe başladılar. İstanbul'daki işçiler Kadıköy ve Esenyurt'ta direnişler. Nakliyat-İş, işten atmaların son bulması ve sendikalaşmanın önündeki engellerin kaldırılması talebiyle eylemler gerçekleştiriyor. 24 Ocakta yapılan eylemde, Yurtiçi Kargo Genel Müdürlüğü önünde toplanarak, Yurtiçi Kargo'nun bağlı olduğu Arıkan Holding önüne kadar yürüyüş gerçekleştirdiler. İşçiler, burada yapılan basın açıklamasında sendikalı olarak çalışmak istediklerini ve işlerine dönmek istediklerini dile getirdiler.

Cargill ve Sezer Yağ'da işçiler direnişte

Balıkesir'in Edincik ilçesinde üretim yapan Ayhan Sezer Yağ fabrikasında, Öz Gıda-İş'e üye oldukları için işten atılan 18 işçinin direnişi, 31 Aralıktan bu yana devam ediyor. İşten çıkarılan işçilerin sosyal hakları ve fazla mesai ücretleri de verilmiyor. İşyeri önünde eylem yapan işçiler ve Öz Gıda-İş yöneticileri, çalışma koşullarının düzeltilmesini ve sosyal hakların verilmesini talep edi-

yorlar. Patronla yaptıkları görüşmelerden bir sonuç alamadıklarını ifade eden işçilerden Saim Metin şöyle konuştu: "Biz Ayhan Sezer Yağ fabrikası gibi yerlerin kapatılmasını değil, yaşatılmasını istiyoruz. İşlerimizi seviyoruz. Ancak haklarımızı da sonuna dek korumaya kararlıyız."

Endüstriyel tarım ürünleri üreten Cargill fabrikasında sendikalaşma mücadelesi devam ediyor. İşçiler, Öz Gıda-İş'te örgütlenmiş ve patron, Kemal Kapar adlı işçiyi, "performans düşüklüğü" bahanesiyle işten çıkarmıştı. Kapar'ın işe geri alınması ve sendikanın tanınması için fabrika ve Cargill'in çeşitli kentlerdeki merkezlerinin önünde eylemler gerçekleştiriliyor. 31 Ocakta fabrikada öğle arasında ailelerin desteğiyle bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Açıklamayı yapan Öz Gıda-İş Örgütlenme Daire Başkanı Göksel Şengün, sendikalaşmak isteyen işçilerin patronun baskılarıyla karşılaştığını ve ikna odalarında vazgeçirilmeye çalışıldığını anlattı. Şengün, baskılara rağmen sendika Cargill'e girene kadar mücadeleye devam edeceklerini ifade etti.

Adıyaman'da Güçlü Tekstil işçileri sendikalarını istiyor

Adıyaman Organize Sanayi Sitesi'nde üretim yapan Güçlü Tekstil ve İplik fabrikasında çalışan 250 işçi, sendikalaştıkları için 25 Ocakta işten çıkarıldı. Öz İplik-İş'te örgütlenen işçiler, 25 Ocaktan bu yana fabrika önünde direnişler. Direnişçi işçiler, fabrika patronu Ziya Güçlü'nün ağızından haber yapan ve kimsenin işten çıkarılmadığını yazan yerel basına karşı tepkilerine dile getiriyorlar. 800 işçinin çalıştığı fabrikada, sadece 340 işçinin sigorta kaydı var. Sigortalı işçilerin primleri teşviklere rağmen eksik yatırılıyor. İşçiler günde 12-16 saat, asgari ücretin bile altında, izin ve tatil hakkından yoksun olarak çalıştırılıyorlar. Adıyaman Valisi'nin, toplumun işçilerin eyleminden rahatsız olduğu yönünde yaptığı açıklamaya da tepki gösteren işçiler, çalışma koşullarının düzeltilmesi için sendikalaştıklarını ifade ediyor ve "insanca yaşamak istiyoruz!" diyorlar. İşçiler, aylık ücretlerinin zamanında ödenmesi, sigortalarının tam ve zamanında yatırılması, haftada bir gün ücretli tatil gibi taleplerle direnişlerine devam ediyorlar.

PTT işçileri taşeronla mücadele ediyor

Taşeron şirketlere bağlı olarak çalıştırılan PTT işçileri, şirket değişimi bahanesiyle işten çıkarılıyor, ücretleri geciktiriliyor. İstanbul Kağıthane'deki Zincirlikuyu Posta Dağıtım Merkezi'nde çalışan taşeron işçiler, ücretlerinin ödenmemesi üzerine 7 Şubatta iş durdurma eylemi gerçekleştirdiler.

İzmir PTT'de ise taşeron şirket değişikliği gerekçesiyle 180 işçi tazminatsız olarak işten çıkarıldı. Atılan işçilere destek veren Manisa PTT'den de 10 işçi işten atıldı. Atılan işçiler, Bornova'daki Posta İşlem Müdürlüğü önünde işe geri dönme talebiyle bir eylem gerçekleştirdiler. Eyle-

min ardından KESK Haber-Sen İzmir şube yöneticileri, PTT yönetimiyle bir görüşme yaptılar. Yapılan görüşme sonucunda işçilerin işe geri dönmeleri kabul edildi. İşçiler, verdikleri mücadeleyle daha önce olmayan doğum ve yıllık izin haklarını kabul ettirdiler.

Ankara'da dağıtım biriminde çalışan 350 taşeron PTT işçisi, ASGÜN şirketinin dayattığı 2 ayı deneme süresi olmak üzere 5 aylık sözleşmeyi kabul etmedi. Aynı sözleşme, işçilerin 940 lira olan ücretlerini asgari ücrete düşürüyordu, çalışma saatleriniyse 8 saatten 12 saate çıkarıyordu. Şirketin dayatmasına karşı 2 günlük direniş gerçekleştiren işçilerin talepleri kabul edildi. İşçiler, yeni sözleşmeye göre haftalık 45 saat çalışacaklar, ücretleri 1300 lira olacak, ayrıca fazla mesai ücreti alacaklar. İşçilerin ücretleri ilk 6 aydan sonra asgari ücrete yapılacak zam oranında arttırılacak. Ayrıca şoför olarak kargo dağıtımını yapan işçiler, kendi hataları olmadığı durumda kaza

veya ceza paralarını kendi ceplerinden ödemeyecekler.

BMC işçileri fabrika önüne çadır kurdu

İzmir Pınarbaşı'da üretim yapan BMC fabrikası işçileri, birikmiş alacaklarının ödenmesi için 6 Şubatta iş durdurarak fabrikanın bahçesine çadır kurdular. Aylardır ücretleri ödenmeyen işçiler, 5 Şubatta bir toplantı yaparak iş durdurma kararı aldılar. İşçiler, fabrikanın önünde sloganlar ve halaylarla eylemlerini sürdürüyorlar. Türk Metal yöneticileri, iş bırakıp eylem yapan ve yol kesen işçileri fabrikaya sokamayınca işçilere destek veriyormuş gibi görünmek zorunda kaldılar. BMC İşyeri Baştemsilcisi Erkan Uzun, aylardır ücretlerini alamadıklarını hatırlatarak şöyle konuştu: "Verilen taahhütler yerine getirilmiyor. Geçen sene Mayıs ayından beri bu durumdayız. Bu saatte sonra da üretime, maaşlarımız yatırılana kadar son verdik." ■

Zonguldak Maden İşçileri ve Eşleriyle Röportaj

7 Ocakta Kozlu'da bir kömür ocağında meydana gelen kazada 8 maden işçisi yaşamını kaybetti. İşçilere mezar olan maden ocağını bir taşeron şirket işletiyordu. Kozlu'daki iş cinayetinden sonra taşeronluk sistemine olan tepkiler biraz daha yükseldi. Genel Maden-İş Sendikası, işçilerin tepkisini ortaya koymak için Zonguldak'ta "Emeğe Saygı" mitingi örgütledi. Derneğimiz UID-DER de mitinge katılarak maden işçilerine destek verdi. Mitingde, madencilerle ve madenci eşleriyle röportaj gerçekleştirdik.

Yaşamak, ev geçindirmek için işe giden işçilerin cenazeleri dönüyor evlerine. Ne hissediyorsunuz?

Madenci-1: Bundan 20 gün önce iş amirimizi kaybettik. Onun için hep beraber toplandık. Gelen bütün sendikalara teşekkür ederiz. Şu anda yeraltından kömürü alıp dışarı veriyorsak, bu kader değil. İyi bir denetim, emniyet olsa, iş makineleri olsa ölüm olmaz. 1948'den kalma eski makinelerle ancak bu kadar iş oluyor.

Madenci-2: Bu acının bir tarifi yok. Kelimelerle ifade edilemez acımız.

Madenci-3: Bizim buradaki toplanma amacımız, taşeronlaştırma ve sağlıksız çalışmaya hayır demek. Bunun yanında işçilerin çeşitli sorunları var. Bunlar masa-

da çözülmezse meydanlarda çözeceğimizi ilan ediyoruz. İşçi ölümlerine cinayet diyorum!

Madenci-4: Başımızdakiler daha hızlı üretim istiyorlar. Ölümler bu yüzden oluyor. Yeraltında "hadi hadi hadi" diyorlar. Ölümün sebebi budur.

Madenci-5: Bugün %50 ile bu hükümeti iktidara getirmenin üzüntüsünü yaşıyoruz. Bütün Türkiye için üzülüyoruz biz. Tersanede ölen işçi de bizim kardeşimiz, barajda boğulan işçi de bizim kardeşimiz.

Madene girdiğinizde korku duyuyor musunuz, ne hissediyorsunuz?

Madenci-6: Yaşadıklarımızı herkes anlayamaz, her akşam içimizden helalleşiyoruz ailemizle.

Madenci-1: Dört çocuğum var, onların rızık için çalışıyorum, ölüm aklıma gelmiyor. Bundan 20 gün önce amirimiz öldü, onun öldüğü aynı yerde iş yapıyoruz. Korkuyu düşünmüyoruz. İşyerimizin önüne ambulans istiyoruz, ambulans yok. İşyerinde doktorumuz olsun, müdahale etsin kazalara. İçeride kaza olduğu zaman devlet hastanesinden ambulans geliyor. Kan kaybından, acıdan ölüyor işçiler.

Madenci-7: Çok yoğun duygular içindeyiz son günlerde, arkadaşlarımızı kay-

bettik. Çok üzgünüz. Evden çıkarken ailemizle vedalaşarak çıkıyoruz. Her gün ölümle baş başa kalıyoruz. Böyle olmasa lazım! Madencilere değer verilmesini istiyoruz. Taşeron firmaları istemiyoruz. Bizim sağlığımızla oynuyorlar.

Madenci-8: Ölümlere üzülmüyoruz, hepsi kardeşimiz, hepimiz Zonguldak'ın çocuklarıyız. Arkadaşlarımız var içlerinde. Eşleri, çocukları televizyonlarda gördükçe çok üzülmüyoruz. Ayağımız ocağa zor gidiyor. Her an ölümle burun burunayız. Akşama eve döneceğimiz belli değil. Korkuyor insan. Her yerde “önce iş güvenliği” yazıyor, ama yok öyle bir şey.

Madenci-9: Madencilik 160 yıldır yapıldığı bir ilde, dedelerimizi, babalarımızı kaybederek bu zamana kadar öğrendiğimiz işlerin, inşaat şirketi adı altında taşeron firmalara bir yıllığına verilmesine karşıyız. İnşaat şirketi madencilikten ne anlar? Madenci işi öğrenmek için en az 5 yıl çalışıyor. 1 ayda usta olarak işçi çalıştırılmaz.

Madenci-10: Aynı şey bizim de başımıza gelecek. Müfettiş geleceği gün bize maske veriyorlar. Meselâ, arkadaşlarımızın öldüğü madende maskeleri daha yeni vermişler.

Madenci-11: Taşeron denen illeti asla istemiyoruz. Çünkü 3 kuruş para için arkadaşlarımız hayatını kaybediyor. Çoluk çocuk yetim kalıyor, eşleri dul kalıyor. Hükümetin dediği gibi güzel ölmek istemiyoruz. Bizim kaderimiz bu değil!

Madencilerin eşleri ve yakınları olarak sizler neler söylemek istersiniz?

Madenci Eşi-1: Eşim işe gidiyor, eve geleceği belli değil. Ölenlerin hiçbir sosyal güvencesi yok. Şu an duygularımı ifade edemiyorum. Bir eş olarak çok kötü hissediyorum. Geçen sene 26 yaşında, hamile ve 4 yaşında bir çocuğu olan arkadaşım eşini kaybetti. O çocuk baba demeden büyüyecek.

7 Ocakta yaşamını yitiren işçilerden Köksal Kadioğlu'nun eşi: Kimse-nin bizim gibi olmasını istemiyoruz. Gidebildiğim yere kadar gideceğim, çocuğum için. Neresi olursa olsun. Eşimin kanını yerde bırakmayacağım. İşçilere sahip çık-sınlar. Ne gerekiyorsa yapılsın. İnsan ayrımı yapmasınlar. Eşim bu işin okulunu okudu, dünyayı göremeden de gitti. Gerek siz gerek basın buna sahip çıksın. Biz yandık başkaları yanmasın. ■

Genel Maden-İş Başkanı Eyüp Alabaş ile Röportaj

Özelleştirme ve taşeronlaştırma ile beraber madenlerde çalışma koşulları ne hale geldi, anlatır mısınız?

Emekçilerin taşeron sisteminden ne kadar rahatsız olduğunu Zonguldak Madenci Anıtı alanında emekçiler göstermiş oldu. Taşeronluk öncelikle örgütlenmenin önünde en büyük engel olmak için düzenlenen bir sistem. Başta örgütlenme olmak üzere, iş güvenliği önlemlerinin yeterince alınmaması, sigorta primlerinin ve maaşların düzenli ödenmemesi, işçi sağlığı hiçe sayılarak iş baskısı yapılması sonuçlarını doğuruyor. En son Kozlu'da yaşamış olduğumuz degaj olayında 8 arkadaşımızı kaybettik. Taşeron sistemi birçok ailenin, birçok insanın canına kasteden bir sisteme dönüştü. “Taşeron işçileri kıdem tazminatlarını alamıyor, bu nedenle taşeron uygulamasını yeniden gözden geçireceğiz” diyerek süslü paketler sunmaya hazırlanıyorlar, ama biz buna asla inanmıyoruz. Taşeron bir bataklıktır ve bu bataklığın ıslah edilmesi mümkün değildir. Bu bataklığın kökünden kurutulması gerekir.

Ölümlerin kader olmadığını bilen binlerce emekçi bugün ölümlerin durması, işçilerin can güvenliğinin sağlanması için haykırıyorlar. Siz kazaların nedenlerine dair neler söyleyeceksiniz?

Türkiye iş kazalarında Avrupa'da birinci, dünyada üçüncü sırada. Yapılan istatistiklere göre, bu kazaların %90'ı önlenemez nitelikte. Bu, Çalışma Bakanı'nın bizzat kendisinin söylediği bir ifade. Son kazayla ilgili olarak eksikliklerin neler olabileceğini biz biliyoruz. Kazanın olduğu gün bunu ben Çalışma Bakanı'na bizzat iletmişim. Ben de uzun yıllar madende çalıştım. Yapılanları, konuşulanları az çok incelediğimizde bunun kesinlikle bir iş cinayeti olduğuna, gerekli tedbirler alınmış olsaydı bu kazanın önlenebileceğine inanıyoruz. Biz Genel Maden-İş olarak, 2004 yılında taşeron sistemiyle ilgili yaptığımız açıklamada; taşeron şirketlerin, maliyeti arttıracakları gerekçesiyle önemli birtakım eksiklikleri gidermeyebileceğini, havzada literatüre bile girmemiş kazalara sebebiyet verebileceğini öngörmüştük. Taşeron artık tüm işçilerin canına kast eder hale geldi. 2012 yılında akılda kalan iş cinayetlerinin tamamının taşeronlarda meydana geldiğini görüyoruz. Bu yüzden taşeron bataklığının kurutulması gerektiğini söylüyoruz.

İşçi ölümlerinin son bulması için Genel Maden-İş bu eylemin ardından neler yapacak?

Taşeron, sadece Zonguldak'ın ve madencilerin meselesi değil. Bu artık Türkiye'nin, emek hareketinin meselesi. Öğretmenlerin bile taşeron sisteminde çalıştığı bir düzene dönüştü. Bu, emek cephesi oluşturarak herkesin birlikte durdurabileceği, herkesin birlikte hareket ederek ortadan kaldırılabileceği bir mesele. Buradaki miting sonuç değil bir başlangıç olmalı. Bundan sonra taşeron belasına karşı ortak hareket etmeli ve ortak kazanımlar elde etmeliyiz. ■

Dünyada İşçiler Kriz ve Savaşın Pençesinde

Kapitalist krizin bedeli işçilere ödetiliyor. Kriz işçilerin karşısına düşük ücret, işten atılma, iş kazası olarak çıkıyor. Patronların emrindeki hükümetler, kemer sıkma programlarıyla işçilerin sosyal haklarına saldırıyor ve sosyal harcamalarda kesintilere gidiyorlar. Süren emperyalist savaş da işçileri ve yoksul halkı vuruyor. Buna karşın, dünyanın birçok bölgesinde krize ve savaşa karşı mücadele sesleri de yükseliyor.

İşten atmalar artıyor, işçiler saldırılara karşı çıkıyor!

Krizin derinden etkilediği Avrupa'da işsiz sayısı 26 milyonu aşmış durumda. Pek çok sektörde binlerce işçi işten atılıyor. Ancak işçiler grevlere çıkarak, fabrika işgal ederek bu saldırılara sessiz kalmayacaklarını vurguluyorlar.

Peugeot Citroen yönetimi, Fransa'da 8 bin işçiyi işten çıkaracağını ve Aulnay bölgesindeki fabrikayı kapatacağını açıkladı. Bunun üzerine 300 işçi fabrikayı işgal etti. Kasım ayı itibarıyla yönetim ve sendika arasında fabrikanın kapatılması hususuna dair görüşmeler başlamış, ancak bugüne kadar sonuç alınamamıştı. Uzun süredir eylemler yapan işçiler, fabrikayı işgal ederek seslerini duyurmak istediler.

3 bin çalışanın olduğu fabrikada, 300 işçinin üretimi bir anda durdurması fabrikayı felç etti. CGT Sendikası, şirket yönetiminin işçilerin taleplerini dikkate almadığını dile getirdi ve eylemlerine devam edeceklerini açıkladı.

Renault da yine Fransa'daki fabrikasından 7 bin 500 işçi çıkartacak. Geri kalan işçilerden de ücret kesintisi yapacak. Renault, %25 olan ikramiyeyi %10'a düşürüyor ve çalışmaya devam edecek işçilere başka bölgelerdeki fabrikalarında çalışmayı kabul etme zorunluluğu getiriyor. "Ya çalışırsın ya da çıkarsın" diyen patronlar, işsizlik tehdidiyle işçileri baskı altına alıyorlar.

Belçika'da da Ford Motor, araba fabrikasını kapatacağını ilan etti. İşçiler kapı önünde direniş çadırı kurdular, polisle çatıştılar.

Brezilya'da 7500 General Motors işçisinin 1598'i işten çıkarılacak. 22 Ocakta işçiler, işten çıkartmaları protesto etmek için 24 saatlik bir grev düzenlediler, fabrika önün-

deki yolu trafiğe kapattılar.

Dünyanın en büyük çelik üreticisi ArcelorMittal, Belçika'nın doğusundaki Liege fabrikasını kapatacağını ve 1300 kişiyi işten çıkaracağını açıkladı. İşçiler, 25 Ocakta protesto gösterisi düzenlediler, başbakanın evinin sokağına doğru yürüdüler. Burada barikat kuran polisle çatışan işçiler, Brüksel'in merkezini de trafiğe kapattılar.

İşten atma saldırıları Afrika'da da artıyor. Güney Afrika'da sendika bürokratlarına, patronlara ve devlete karşı mücadeleyi yükselten madencilerin birliğini kırmak isteyen patronlar, çareyi işçi çıkarmakta, madenleri kapatmakta buldular. Amplats Madencilik yönetimi, 14 bin madenciyi işten çıkaracağını, bazı madenleri ise kapatacağını ya da satacağını açıkladı. Bu açıklamanın ardından öfkelenen işçiler, yerin altına inmeyi reddettiklerini, gece ve gündüz vardiyalarının çalışmayacağını söylediler. Şirket yönetimi ile görüşme taleplerinin kabul edilmesini bekleyen madenciler, tüm madenlerde ortak bir anlaşma yapılmasını istiyorlar.

Yunanistan'da devlet işçilere savaş ilan etti!

Yunanistan'da grevsiz gün geçmiyor. Kamu ve özel sektör çalışanları üretimden gelen güçlerini kullanıyor, greve çıkıyorlar. Yeni yılı da grevlerle karşılayan işçiler, Ocak ve Şubat ayında da mücadelelerini sürdürdüler. Ulaşım, sağlık, belediye ve elektrik işçileri ile çiftçiler maaşlardan yapılan kesintilere karşı greve çıktılar. Hükümet, tasarruf adı altında dayattığı "kurtarma" paketlerini reddeden ve talepleri için greve çıkan işçileri, düşman

ilan ediyor. Grevlerin önünü kesmek için tıpkı savaş dönemlerinde yapıldığı gibi, işçilere karşı sıkıyönetim uyguluyor.

Liman işçileri, çok önemli bir konuma sahip olan Pire Limanı'nda toplandılar. Sağlık çalışanları sloganlarıyla Atina'daki Sağlık Bakanlığı'na yürüdüler. Ulaşım işçileri işe gitmediler. 30 Ocaktaki eylemde Çalışma Bakanlığı'nı işgal etmek isteyen işçilere polis saldırdı, 30 işçi tutuklandı. Ancak bu tutuklamalar da işçileri engelleyemedi. 31 Ocakta işçiler yeniden ve artarak meydanlara çıktılar. Metro işçileri, ücretlerinden %25 daha kesinti yapılmasını reddettikleri için bir hafta boyunca süren sıkı bir grev örgütlediler. Hükümet ise grevi yasadışı ilan etti. Metro işçilerini işe çağıran bir emir yayınladı, bu emre itaat etmeyenleri tutuklamakla tehdit etti. Atina'daki metro deposunu işgal eden işçilerin mücadelesini kırmak için çevik kuvvet polisini harekete geçirdi. Bu saldırıların ardından otobüs ve tren sendikaları metro işçileriyle dayanışma grevleri yaptılar, miting düzenlediler.

Patronların çıkarları için çalışan Yunan devleti, krizin faturasını ödemek istemeyen işçileri düşman olarak göstermek istiyor. Ülke çapında olağanüstü hal ilan eden hükümet, işçilere boyun eğmelerini buyuruyor. Ancak tüm bu gerici, yasakçı ve baskıcı uygulamalar işçilerin mücadelesini engelleyemiyor. Yunanistan'da işçiler 20 Şubatta yapacakları genel greve hazırlanıyorlar.

Slovenya'da 100 bin işçi eylemdeydi

Slovenya'da 100 bin kamu işçisi, işten çıkarmalara ve ücret kesintilerine karşı, 23 Ocakta eylem yaptı. Kamu çalışanlarının maaşlarından geçtiğimiz yıl %2 oranında bir kesinti yapılmıştı. Bu yıl %5 oranında bir kesinti daha yapılması planlanıyor. Eylemde, anaokulları ve üniversiteler de dâhil olmak üzere tüm okullar kapandı. Yalnızca okulların kapanması 2 milyon kişiyi etkiledi. Hastaneler sınırlı hizmet verdiler. Metal ve elektronik sektöründen 14 bin işçi, greve katılarak ücret artışı talep etti. İşçilerin pek çoğu asgari ücrete yakın bir ücret alıyor ve temel ihtiyaçlarını bile karşılamaya yetmeyen bu ücretin arttırılmasını istiyorlar.

Suriye: Savaş işçileri vuruyor!

Suriye'de emperyalist odakların da bir parçası olduğu iç savaş, 54 işçinin canını aldı. 5 Şubatta askeri bot ve

üniforma üreten bir fabrikanın işçilerini taşıyan otobüse düzenlenen saldırıda, 11'i kadın olmak üzere 54 işçi katledildi. Evlerine ekmek götürmek için çalışan işçiler, bombaların hedefi oldular. Savaşın kurbanı olan 54 işçi evlerine dönüyordu. Emperyalist odaklar, dünyayı işçiler için cehenneme döndürmeye devam ediyorlar. Savaşları çıkarıcılar sefa içinde kârlarının tadını çıkarırken, işçiler ölmeye devam ediyorlar. Savaşları çıkarıcı sermayeye, yani her ulustan patronların sömürsüne karşı mücadele etmemiz gerekiyor.

Tunus'ta hükümet düştü, Mısır'da emekçiler ayakta!

Birleşik Demokratik Yurtseverler Partisi Başkanı Şükri Belayid'in silahlı saldırı sonucunda katledilmesinin ardından Tunus'ta öfke yükseldi, protesto gösterileri yapıldı. Öfkeli işçi ve emekçiler birçok kentte eylemler örgütlediler. Cinayeti kınamak için genel grev ilan ettiler. On binlerce işçi iş bıraktı, polisle çatıştı. İktidarda olan Müslüman Kardeşler'in uzantısı Nahda Partisinin liderliğindeki koalisyon hükümeti düştü!

Mısır'ı 30 yıl boyunca demir yumrukla yöneten Hüsnü Mübarek, 25 Ocak 2011'de başlayan halk ayaklanması sonucunda, 11 Şubatta devrilmişti. Aradan geçen 2 yılda demokratik talepleri karşılanmayan işçi ve emekçiler, şimdi de Müslüman Kardeşler'in iktidarına karşı mücadele ediyorlar. Emekçi kitleler, Mübarek'in devrilmesinin yıldönümü olan 11 Şubatta, Kahire'deki başkanlık sarayı önünde protesto gösterileri düzenlediler ve polisle çatıştılar. Yeni diktatör Devlet Başkanı Mursi'nin istifa etmesini, demokratik bir anayasanın hayata geçirilmesini ve ekonomik koşullarının düzeltilmesini isteyen kitleler, eylemlerine devam ediyorlar. ■

Kaldırım Taşları ve Fazla Mesai

Yıllar önce televizyonda yayınlanan bir şaka programı, insanların hafızalarının ne kadar zayıf olabildiğini ilginç bir şekilde gözler önüne sermişti. Programı yapanlar, bir sokaktaki kaldırım taşlarından birini söküp götürürler. Ardından sokakta oturan insanlara sorarlar: “Buradaki taş ne oldu?” Cevap: “Görmedik, bilmiyoruz, burada taş yoktu.” Taşlar üçer beşer sökülüp götürülür. Sorular ve cevaplar hep aynıdır. Derken, bir ay içerisinde sokakta kaldırım taşı kalmaz. Sokakta oturanlara son bir kere daha sorulur: “Kaldırım taşlarına ne oldu?” Sokağın sakinleri, yine sokakta kaldırım taşı olup olmadığını, ne kadar ve ne cins taş olduğunu hatırlamazlar. Bunun üzerine, taşlar sökülürken çekilen görüntüler insanlara izletilir ve herkes şaşkınlığını dile getirir.

Böylesi durumları anlatmak için eskiden şöyle bir deyim kullanılırdı: Hafıza-ı beşer nisyan ile maluldür (insan aklı unutkanlıkla sakatlanmıştır). İnsanlar unutkandır, ama örgütsüz ve dağınık olan insanlar daha bir unutkandır. Biz işçilerin durumu da farklı değil. Birlik olamayan işçiler tek başlarına kalırlar ve geçmişte ne gibi hakları olduğunu unuturlar. Unutmamak için örgütlü olmak ve tarih bilincine sahip olmak lazım. Bugün milyonlarca işçi, 20 ve hatta 10 sene önce nasıl haklara sahip olduğunu, bu haklarını nasıl kaybettiğini hatırlamıyor. Haklarımız, aynı kaldırım taşları gibi bir bir sökülüp götürüldü. Haklarımızı kaybedince ve ücretlerimiz hayat pahalılığı karşısında eriyip gidince, çaresizce fazla mesailer yoluyla gelirimizi arttırmaya baktık. Durum öyle bir hal aldı ki, işçiler fazla mesai yaptırmayan işyerlerinde çalışmıyor, işe girdiklerinde fazla mesai olup olmadığını soruyor, buna göre form dolduruyor ve hatta fazla mesaiye bıraktırmayan ustabaşlarına öfke kusuyorlar.

Şu anda, sanki geçmişten beri durum hep böyleymiş gibi bir hava

İşçiler gece gündüz çalışmalarına rağmen, elde ettikleri gelir sefalet koşullarını aşmaya yetmiyor. Onca fazla mesai yapılmasına karşın elde edilen para, 3000 liranın üzerinde hesaplanan yoksulluk sınırına yaklaşamıyor bile, temel ihtiyaçlar karşılanamıyor.

var. Bu, unutkanlığın nasıl da acı bir şey olduğunu gözler önüne seriyor. Tabii ücretlerin düşük olması ve işçilerin örgütsüzlüğü unutkanlığı besliyor. Unutkanlaşan, geçmişteki haklarını bilmeyen ve birleşemeyen işçiler, ücretlerin yükseltilmesi ve iş saatlerinin kısaltılması için mücadele vermiyor. Oysa geçmişte işçiler ücretlerini yükseltmek ve fazla mesailere kalmamak için mücadele ederlerdi. Fazla mesailere kalmamak için toplu eylemler yapılırdı, işçiler zamanlarının büyük kısmını işyerlerinde geçirmek istemezlerdi.

Fazla mesailer, işçilerin neredeyse tüm zamanlarını işyerlerinde geçirmesine neden oluyor. İşçiler, sosyal yaşamdan ve ailelerinden kopuyorlar. Daha da önemlisi, işyerlerine kapanan ve bir araya gelemeyen işçiler, hakları için örgütlenmeye zaman da bulamıyorlar.

İşçiler gece gündüz çalışmalarına rağmen, elde ettikleri gelir sefalet koşullarını aşmaya yetmiyor. Onca fazla mesai yapılmasına karşın elde edilen para, 3000 liranın üzerinde hesaplanan yoksulluk sınırına yaklaşamıyor bile, temel ihtiyaçlar karşılanamıyor. Fakat bu arada, hafta sonu tatili, bayram seyran demeden her

gün 12 saat çalışan işçiler, kelimenin tam anlamıyla tükeniyorlar. İşçilerin ömrü kıaldıkça patronların kârı büyüyor. 12 saatlik çalışma düzeninin oturmasıyla, patronlar işe yeni işçiler almaya ve yeni vardiyalar açmaya gerek duymuyorlar. İşe alınacak yeni işçilerin maliyeti patronların yanına kâr olarak kalıyor.

12 saatlik çalışma düzeni yorgunluğu, tükenmişliği ve dikkatsizliği beraberinde getiriyor. Bu durum, iş güvenliği önlemlerinin alınmamasıyla da birleşince; iş kazaları, yaralanmalar, sakatlanmalar ve ölümler kaçınılmaz oluyor. Peki, çıkış yolu yok mu, tek çare fazla mesailere kalmak ve ömrümüzü tüketmek mi? Elbette

değil! Yüksek ücret almak, temel ihtiyaçlarımızı karşılamak, ailemizin karnını doyurmak ve kendimize zaman ayırmak biz işçilerin de hakkıdır. O halde şu an tutulan yolu değiştirmeliyiz. Öncelikle, bugünkü durumun değişmez olduğu düşüncesini terk edelim. Unuttuklarımızı hatırlayalım: Geçmişte, bizden önceki işçilerin nasıl mücadeleler verdiklerini ve ne gibi haklar elde ettiklerini öğrenelim. Ücretlerimizi yükseltmek, iş saatlerini kısaltmak, sosyal haklar elde etmek ve fazla mesai belasından kurtulmak için örgütlenelim, yani birleşelim. ■

Mersin Liman İşçileri: “ÜİD-DER’in Kampanyasına Sahip Çıkıyoruz”

Merhaba işçi kardeşler, Bizler Mersin Limanı’nda çalışan bir grup liman işçisiyiz. Bir süre önce ÜİD-DER’in başlattığı “İş Kazaları Kader Değildir, İşçi Ölümünü Durduralım!” kampanyasına omuz vermek için bizler de limanda imza topladık. Topladığımız 660 imza ile ÜİD-DER’in yürüttüğü bu kampanyaya sahip çıkıyoruz.

5 yıl önce sacın altında kalan bir işçi arkadaşımız öldü. Birkaç yıl önce bir işçi arkadaşımız elini makineye kaptrı-

dı, kolu artık işlevsiz. Gemiden düşüp belini kıran bir işçi arkadaşımız aylarca kendine gelemedi. Kazalarda yaralanan, sakat kalan, hayatını kaybeden işçilerin haberleri bitmek bilmiyor.

Buna karşı bizler de “İş Kazaları Kader Değildir İşçi Ölümünü Durduralım” kampanyasına sahip çıkıyor, iş güvenliği önlemlerinin alınmasını ve iş güvenliği kurullarının işçiler tarafından denetlenmesini istiyoruz. Bütün işçi kardeşlerimizi Mersin limanı işçileri olarak selamlıyoruz. ■

İşçinin Tek İş Çalışmak mıdır?

■ Kıraca’tan işsiz bir kadın işçi

Uzun zamandır iş arıyorum. Birçok fabrikada işgünü 12 saat ve karşılığında verilen sadece asgari ücret. Bir fabrikanın önünde iş ilanı vardı. İş aradığımı söyledim. Beni insan kaynaklarına gönderdiler. Gittiğimde ilgili görevli önce şu soruları sordu: “Eski işyerinizden neden ayrıldınız? Neden bizimle çalışmak istiyorsunuz? Burayı nereden buldunuz? vs.” İçimden “bunlar benim hobilerim, canım sıkılınca işten çıkıp iş arayayım dedim. Burayı da ulaşılmaz Hint kumaşı olduğu için tercih ettim” diyelim geldi. Neyse dinlemeye devam ettim. Çalışma koşullarını anlattı. Sabah 8, akşam 5 buçuk olarak çalışıyoruz deyince içimden “iyi bari çalışma saatleri fena değil” diye geçirdim. Fakat “her gün 9’a kadar mesai kalıyoruz” diye devam edince durakladım. Dayanamayıp “yani 12 saat mi çalışacağım” diye sorunca, “aslında

13 saat çalışmış oluyoruz. Burada işler ağır değil kolay, burada çalışırsanız emekli olursunuz, köklü bir firma. Şimdi gençleri işe alıyoruz, bir iki gün çalışıp sonra da ‘iş ağırmış’ diye işten ayrılıyorlar” dedi. İşin olmayacağını anlayınca yetkiliye “13 saat çalışma çok değil mi? Yani dünyayla bağınızı kesin mi diyorsunuz” diye çıktım. O da “hayır, 13 saat çok normal, ideal bir saat. Dokuzda paydos edersiniz, dokuz buçukta eve gidip yemeğinizi yaparsınız. Evliyseniz, çocuk varsa ilgilenirsiniz” diyerek gayet normal bir şeymiş gibi anlatmaya başladı. Ben de “siz 13 saat mi çalışıyorsunuz” diye sordum. “Yok, ben 13 saat çalışmıyorum” dedi. Ben de “ondan bu kadar rahat konuşuyorsunuz” deyince, yetkili bana “o zaman size daha fazla koşulları anlatmayayım” dedi.

Kalkıp dışarı çıktım, iş aramaya devam ederken kendi kendime konuşmaya başladım, “adama bak bir de işten arta kalan zamanımızı nasıl değerlendireceğimizi anlatıyor. Resmen köle arıyorlar kendilerine. Patronlara göre işçi sadece çalışır, hem de 12-16 saat; dinlenmek, sosyal yaşam işçilerin neyine?” Bu benim yaşadığım küçük ama can sıkıcı bir olay. Patronlar bizleri insan gibi görmüyorlar. Çünkü biz işçiler işsizliğe, kötü çalışma koşullarına karşı birlikte yan yana olmuyoruz. Örgütlenmezsek daha çok işsiz kalacağız, daha çok 12-16 saat çalışacağız. ■

Parmağımız da, Canımız da Şimdilik Yerinde

■ Sarıgazi'den bir işçi

Önce “parmağım koptu!” sözlerini duymuş arkadaşlar. Sonra eşinin, diğer işçilerin bağırışlarıyla fark ettik ne olduğunu. Mustafa Dayı, şıpır şıpır kan damlarken avucundan, nereye gideceğini bilemeden oradan oraya yürüyordu. “Parmağım koptu, koptu galiba” diyordu sürekli, başka da sesi çıkmıyordu. Yağlı, pis eldivenli diğer eliyle yaralı elindeki kanı durdurmaya çalışıyordu. “Aç elini bir bakalım, o eldivenle tutma mikrop kapacak” diyordu iş güvenliği uzmanı, ama Mustafa Dayı “kanıyor, bırakmam, koptu galiba” diyordu yine. Elini yıkadılar, pamuğa sardılar apar topar hastaneye götürdüler. Tabii ki kaza geçiren tüm işçileri götürdükleri anlaşmalı özel hastaneye. Bizleri işimizin başına gönderdi ustalar.

Mustafa Dayı 55-60 yaşlarında. Birkaç aydır çalışıyoruz birlikte. Pres makinesinde çalışıyor. Hiçbir makinede olmadığı gibi onun çalıştığı preste de güvenlik önlemi yok. “Dikkatsizlik, nasıl elini sıkıştırır oraya?” diyor arkadaşlar. “Elinin orada olmaması gerekiyordu, ne yapmış da başarmış sıkıştırmayı?” diyor ustalar. Kimse de “neden makinelerimizin güvenlik önlemi yok, kaç aydır bu kaçınıcı kaza, hep mi suçlu işçi olur?” diye sormuyor. Mustafa Dayı'dan sonra düşündüm, son bir yılda kaç kaza oldu diye. Fabrikada sırtı alev alıp yanan vardı, kaynakta elini yakan, puntoda parmağını delen, yine başka bir preste parmağını kıran, kimyasalla zehirlenen olmuştu. Bu kazaların hepsi işçi yüzünden olmuştu onlara göre. Oysa bizim tek suçumuz vardı; o da örgütsüzlüğümüz!

Mustafa Dayı'nın parmağı kopmamış neyse ki. Kırılmış sadece. Parmağının içine metal çubuklar yerleştirmişler, dikiş atmışlar. Şimdi raporlu, dinleniyor evde. Olaydan sonra arkadaşlarla kazaları konuştuğumuzda hepimizin elinde, vücudunda geçirdiğimiz kazadan izler olduğunu gördük. Bir kaza daha ucuz atlatıldı. Ucuz atlatıldı, yani canımız da, parmağımız da yerinde duruyor. Ama her zaman bu kadar şanslı olamayabiliriz. Gerekli güvenlik önlemlerinin sağlanması için yanımızdaki arkadaşımıza anlatmalıyız canımızın, elimizin, kolumuzun kıymetini. UID-DER'in yürüttüğü kampanyayı duyurmalıyız mümkün olduğu kadar çok insana. Unutmayalım, örgütlülük hayat kurtarır! ■

İki Sözleşme Arası Tatil Molası

■ Tuzla'dan bir işçi

İş ararken, başvuruda bulunduğum neredeyse her fabrika 4 aylık sözleşmeyle işe almak istiyordu. Hani iş ilanlarında yazar ya “dolgun ücret” (asgari ücretin “azıcık” üstü oluyor), “servis” (artık E-5 üzeri diye not düşülüyor), “SSK” diye. Artık bu üçlünün bir de sözleşmesi var. Çoğu fabrika, kadrolu işçi sayısını en az miktarda tutup her 6 ayda bir yeni işçi alıp çalıştırmakta ve çıkardığı işçiyi de bir daha işe almamakta. Ya da ilk 6 aylık sözleşme bittiğinde, bir 4 aylık sözleşme daha yapmakta. Ardından ya işçiyi kadroya alıp çalıştırmaya devam etmekte ya da kapının önüne koymakta.

Fabrikada 6 ay sözleşmeli olarak işe başladım. İşe 50 kişi beraber başlamıştık. Sözleşmeli olduğumuz için tüm mesailere “davet” ediliyorduk. Bu daveti de karşılıksız bırakamıyorduk! Kimimiz kadroya kalmak için, kimimiz ise ay sonu elimize geçecek parayı biraz olsun yükseltmek için. Sürekli işçi çıkartılacağı haberleri fabrikada dönüp duruyordu. Bunun da verdiği korkuyla, değil mesaiye kalmak birçok şeyi kabul ediyorduk.

Gece vardiyasında yemekten sonra uykumuz açılın diye bahçede kadın arkadaşlarla oturuyorduk. Sohbetler hep vardiyalı çalışma üzerineydi. “Kim bulmuş bu vardiya-

lı çalışmayı?”, “Ne iğrenç bir şey nerden çıkmış vardiya ya?”, “Ben çok seviyorum gece vardiyasını”, “Ben nefret ediyorum” vs. vs. derken sıra, fabrikanın en meşhur konusu işten çıkarmalara geldi tabii ki. “Onu bunu bırakın da bizi alırlar mı kadroya? İşten çıkartma kesin olacakmış diyorlar. Sendika da açıklama yapmadı. Üye olacak mıyız, olmayacak mıyız?” Herkeste bir hüzün ve “ya çıkarılan ben olursam?” düşüncesi var. Böyle bir sohbet esnasında öyle bir cümle kurdu ki bir kadın işçi, bizi ve aslında tüm işçileri anlattı: “Aman buradan çıkarsak gideriz Arçelik'e 6 ay sözleşmeli çalışırız. Oradan gideriz Colgate'e 6 ay da orada çalışırız. Kadroyu unutun. Kadro mu kaldı ya?” Arkadaşlardan biri sordu: “Yıllık izin de olmayacak desene.” “Yoo neden olmayacakmış. Arçelik'ten çıkınca bir ay çalışma al sana tatil!”

Durum açık ve net! Kadrolu işçilik neredeyse kalmadı ne yazık ki. Patronlar işçilerin elinde avucunda ne varsa almaya devam ediyor. Taşeron işçi çalıştırıp hem maliyetlerini azaltıyorlar, hem de işçilerin birlikte hareket etmelerini, örgütlenmelerini engellemiş oluyorlar. Uzun çalışma saatleri, esnek çalışma ve güvencesiz çalışma demek olan taşeronlaştırma işçilerin önünde büyük bir sorun olarak durmakta. ■

İşsizlik Ödeneği Geri Alınıyor!

■ Gebze'den bir petro-kimya işçisi

Ben plastik sektöründe çalışan Petrol-İş üyesi bir işçiyim. İşsizlik ödeneğiyle ilgili başımdan geçen bir olayı sizlerle paylaşmak istiyorum. İş-Kur'dan bana zarf içinde 1027 lira borcum olduğunu gösteren bir kâğıt geldi.

Borcumun nereden kaynaklandığına bir bakalım. 2005 senesinde Şişecam'da çalışırken haksız yere işten atılmıştım. Şişecam'a işe iade davası açıp hakkımın sonuna kadar takipçisi oldum ve davayı kazandım. İşveren temyize gitti. Tabii tahmin edeceğimiz üzere süre uzadı. Ben de işsizlik ödeneğine başvurduğum ve bana bir maaş bağlandı. O dönem "devlet baba biz işçileri ele güne muhtaç etmemek için üç kuruş da olsa bir maaş veriyor" diye düşünmedim de değil hani. İki sene süren işe iade davasının temyizi de benim lehime sonuçlandı. İşveren işe iadeyi kabul etmedi ve yasal yükümlülüklerini yerine getirerek tazminat ödedi.

Bugüne gelelim. Yıl 2013, Ocak ayı. İş-Kur'dan bana gelen kâğıtla beraber İş-Kur'a gittim. Çıkarılan borcun ne olduğunu sordum. İş-Kur'da çalışan işçi, bir klasör çıkardı ve

ismimi buldu. İşe iade davasını kazandığımı ve dört aylık geriye dönük sigorta primimin yattığını, bundan kaynaklı olarak o dönemde aldığım işsizlik ödeneğinin kurum tarafından geri istendiğini söyledi. "Bu ne demek oluyor?" diye sordum. "Ben o dönem işsizdim ve bu ödeneği hak etmiştim. Yıllar sonra bana bu kadar para vereceksin diyorsunuz" dedim. İş-Kur'da çalışan işçi de "yasa böyle, benim yapabileceğim bir şey yok, bu klasörde binlerce işçi var senin durumunda olan" dedi.

Sonrasında araştırdım. Evet, bu madde işsizlik ödeneğinin taslağında bulunuyor. Ama uygulamaya 2010 yılında başlamışlar. İşsizlik ödeneğinin başladığı tarihten itibaren benim durumumda olanları çıkarıp hesaplıyorlarmış. Yani işe iade davası açıp kazanan, geriye dönük primleri yatan, işsizlik ödeneğinden yararlanan ve ödenek bitmeden bir işe giren işçilerdenseniz, yarın da sizin kapınız çalınabilir.

Bu uygulamayı neden 2010 yılında başlattılar diye düşündüm ve şu sonuca vardım. İşe iade davaları

çoğalmaya başlayınca, devlet de "siz misiniz patronları dava eden" diyerek, bu geriye dönük işsizlik ödeneğini alma uygulamasını devreye soktu. İşsizlik Fonunda biriken milyarları patronlara peşkeş çekenler, işçinin zor durumda kaldığında aldığı üç kuruşu nasıl geri alırımın derdindeler. ■

MESS Süreci ve Türk Metal

■ Türk Metal üyesi bir işçi

Ben araba parçaları üreten bir fabrikada, Türk-Metal sendikasına üye bir işçiyim. Toplu iş sözleşmesi sürecinde biz işçiler birçok şey yaşıyoruz.

Türk Metal Sendikası, TİS öncesi bir anket hazırlamış. İşçiler yüzde kaç zam istiyorlar, sözleşmede neler olsun istiyorlar gibi soruların olduğu bu anketi fabrika temsilcilerine yollamışlar. Tabii ilk zamanlar bu anketten biz işçilerin haberi olmadı. Temsilcilerimiz bu anketleri bizim adımıza doldurup sendikaya yollamışlar. Bir süre sonra temsilciler böyle bir anketin varlığından bahsettiler. Biz de sendikacılara, "peki bu anketleri neden biz doldurmadık, bizim niye şimdi haberimiz oluyor?" diye sorduk. Temsilci de "ücretler kısmında sizin daha düşük yüzdeler isteyeceğinizi düşündüm ve ben sizin adınıza daha yüksek zam (%10-15) istedim" diye cevap verdi. Ankette ayakkabı yardımı, çocuk yardımı gibi maddelerin olduğundan bahsetti.

Sonra Türk Metal şube başkanı fabrikamıza gelerek sözleşme taslağını biz işçilere açıkladı. Biz işçiler başladık tartışmaya, acaba açıklanan rakamlar bizim istediğimiz rakamlar mı? Tabii ki hayır! Peki ya açıkladığı oranları alabileceklerine inanan var mı? Sorular ve tartışma devam etti. Şube Başkanı, başka bir gün fabrika ziyaretine geldiğinde sorduk: "Toplu iş sözleşme süreci nasıl gidiyor? Ne kadar zam alacağız?" Şube Başkanı da, "arkadaşlar merak etmeyin, sizler için en iyi oranlarda zam alacağız, hiç şüphemiz olmasın" dedi.

Biz işçiler tabanda ne kadar örgütlüysük, sendika yöneticilerine ne kadar baskı yapabiliyorsak TİS sürecinde o kadar söz sahibi oluruz. İşçiler olarak örgütlenmeli ve sendika yöneticilerine baskı uygulamalıyız ve TİS'de söz sahibi olmalıyız. ■

FABRİKA KIZI

Gün doğarken her sabah,
Bir kız geçer kapımdan,
Köşeyi dönüp kaybolur,
Başı önde yorgunca.

Fabrikada tütün sarar,
Sanki kendi içer gibi,
Sararkende hayal kurar,
Bütün insanlar gibi.

Bir evi olsun ister,
Bir de içmeyen kocası,
Tanrı ne verirse geçinir gider,
Yeterki mutlu olsun yuvası.

Dışarda bir yağmur başlar,
Yüreğinde derin sızı,
Gözlerinden yaşlar akar,
Ağlar fabrika kızı.

Oysa yatağında bile,
Bir gün uyku göremez,
İhtiyar anası gibi,
Kadınlığını bilemez.

Makineler diken gibi,
Batar her gün kalbine,
Yün örececek elleri,
Her gün ekmek derdinde.

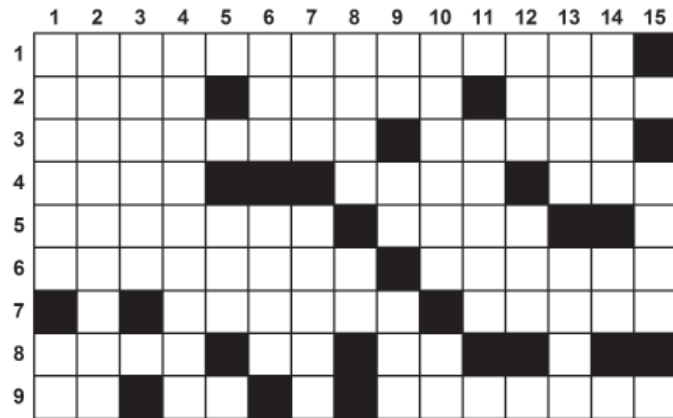
Gün batarken her akşam,
Bir kız geçer kapımdan,
Köşeyi dönüp kaybolur,
Başı önde yorgunca.

Fabrikada tütün sarar,
Sanki kendi içer gibi,
Sararkende hayal kurar,
Bütün insanlar gibi...

Bora Ayanoğlu

İŞÇİNİN BULMACASI

Soldan Sağa

- 8 Mart Dünya ... Günü.
- Karelere ayrılmış zemin üzerinde, on altı taşla iki kişi arasında oynanan oyun. Gerçekte yeri olmayıp zihinde tasarlanan, farazi. Kâğıt tutturmaya yarar.
- Adil. Üzerine su dökülmüş veya suya batırılmış.
- Toplardamar. Tütsü ile kurutulmuş, balık, et. Kent ve kasabaların dışında kalan yer, boş alan.
- Hikâyecik. Genellikle birçok Avrupa ülkesinde giyilen tahta ayakkabı.
- Sembolü ti olan 22 atom numaralı kimyasal element. Az görülür, görül medik, seyrek görülen.
- Kauçuktan yapılmış ayakkabı. İstanbul Bayrampaşa'da, Birleşik Metal-İş Sendikası'nda örgütlendikleri için işten atılan ve hakları için direnişe geçen işçilerin, direnişlerini sürdürdükleri fabrikanın adı
- Başka bir şeyin yerine geçen. Altın elementinin simgesi. Trabzon'un

bir ilçesi.

- İplik eğirmekte kullanılan, ortası şişkin iki ucu sivri ve çengelli olan ağaçtan yapılmış araç. Kızıl, kırmızı. Çorlu Avrupa Serbest Bölgesinde bulunan ve toplu sözleşme görüşmelerinde yaşanan anlaşmazlık üzerine, Birleşik Metal-İş Sendikası öncülüğünde 14 Kasım'da greve çıkan işçilerin çalıştığı fabrika.

Yukardan Aşağıya

- Bir iş için gerekli olan malzemelerin, parçaların tümü. Bir bağlaç.
- Makinelerde kullanılan yağ.
- Birine geçici olarak bırakılan şey.
- Kalakalmak işi.
- Tüm organizmalar ve bazı virüslerin canlılık işlevleri ve biyolojik gelişmeleri için gerekli olan genetik talimatları taşıyan bir nükleik asit.
- İşçi Sağlığı Teçhizatının kısaltılmışı. Hâlbuki, aksine, vb. gibi.
- Bir alaşımdaki madenlerin erime derecesi farkından yararlanarak bunları birbirinden ayırma işlemi. Tutulan yol, davranış, tavır, eda.
- Sert, kaba. Bir nota.
- Ruşçada evet. Bir askeri harekâta birliklerin gereksinim duyduğu yer. Şifre.
- Sıcaklığı yüksek veya çok düşük olmayan iklim. Bir nota.
- Sözünden veya kararlarından dönmeme, bir işi sonuna değin sürdürme.
- Dilsiz. Bir evin bölmesi.
- Çevik, hareketli. Eski biçimine sokma, çevirme.
- Bir içki. Bir bağlaç.
- Gerçek.

Geçen Ayın Çözümü

İşçilerin Sordukları /9

İşten ayrılan işçi, meslek hastalığına yakalanırsa ne yapabilir?

İşten ayrıldıktan sonra meslek hastalığına yakalandığını düşünen işçinin, öncelikle hastalığının ayrıldığı işten kaynaklandığını tespit ettirmesi gerekir. İşçi, meslek hastalıkları hastanesine ya da SGK'nın onayladığı hastanelere giderek aldığı belgeler ve raporlarla SGK'ya başvurabilir. Hastalığının "Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği" listesinde yer alan hastalıklardan biri olmaması ya da hastalığının meslek hastalığı olarak kabul edilmemesi durumunda işçi, SGK Yüksek Sağlık Kurulu'na şikâyetle bulunabilir.

Sigortasız işçi meslek hastalığına yakalanırsa dava açabilir mi?

İşçi sigortasız çalıştığı işyerinde meslek hastalığına yakalanırsa, öncelikle iş mahkemesinde hizmet tespiti davası açabilir. Dava ettiği taraf hem işveren tarafıdır hem de SGK'dır. Bu davanın kazanılması için tanık ifadeleri çok önemlidir. İşçiyle aynı dönemde çalışmış sigortalı işçiler, tanık olarak dinlenebilir. İşçinin iş yerinde sigortasız olarak çalıştığı tespit edildikten sonra, işverenin, işçinin toplam sigorta primlerini ödemesi gerekir. Hizmet tespiti davalarında geriye dönük 5 yıllık dönem hükme bağlanır, daha önceki dönemler için tespit yapılmaz. Bu davanın ardından işçi işverene meslek hastalığı kapsamında maddi ve manevi tazminat davası açarak, davanın sonucunda tazminatını alabilir.

Meslek hastalığına yakalanan işçi, maddi ve manevi tazminat davası açabilir mi?

İşçi, yakalandığı meslek hastalığı nedeniyle karşılaşıacağı maddi ve manevi zarar dolayısıyla patronun bu zararları tazmin etmesini isteyebilir. Öncelikle işçi, meslek hastalıkları hastanesinden rapor alır. Bu raporla işçinin iş göremezlik oranı belirlenir. İş mahkemesine başvurunun ardından mahkeme, bilirkişiyi, işyerinde iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alınıp alınmadığını saptamak üzere işyerine teftiş gönderir. Bilirkişi, işverenin kusurlu olup olmadığını ve kusur oranını belirler. İş göremezlik oranı ve işverenin kusuruna göre bilirkişi bir hesap yapar ve işçinin alacağı tazminat miktarını belirler.

Manevi tazminat ise işçinin bu hastalık nedeniyle çektiği ıstırapın, acının karşılığı olarak alınır ve buna karşılık gelen ödenek hâkimin kendi vicdani kanaatine göre belirlenir. Maddi ve manevi tazminat talebi için açılacak davada zamanaşımı 10 yıldır. 10 yıl içinde bu davaların açılması gerekir.

Meslek hastalığına yakalanan bir işçiye hangi yardımlar sağlanır?

Meslek hastalığına yakalanan işçilere sağlanacak yardımların neler olduğu Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 16. maddesinde şöyle düzenlenmiştir:

- ✳ İşçiye geçici iş göremezlik süresince geçici iş göremezlik ödeneği verilir,
- ✳ Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanır,
- ✳ İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine gelir bağlanır,
- ✳ İş kazası ya da meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı için cenaze ödeneği verilir,
- ✳ Gelir bağlanmış olan eş ve çocuklara evlenme ödeneği verilir.

Kimler malûl sayılır, kimler malûllük aylığı alır?

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %60'ını kaybettiği tespit edildiğinde, işçi malûl (sakat) sayılır. İşçinin malûl sayılması için en az 10 yıldır sigortalı olması ve toplam olarak 1800 gün sigorta primi ödemesi gerekir. Ancak başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malûl ise, sigortalılık süresine bakılmadan 1800 gün prim ödenmiş olması yeterlidir. Bu durumda işçinin malûllük aylığı alabilmesi için yazılı talepte bulunarak işten ayrılması, genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin borcunun olmaması gerekir. ■

Her Sabah Yaşamla Vedalaşmak!

“Şu anda korkmuyorum. İlk madene girdiğimde korkuyordum. Şu anda dört çocuğum var, onların rızığı için çalışıyorum, ölüm aklıma gelmiyor. Bundan 20 gün önce amirimiz öldü, onun öldüğü aynı yerde iş yapıyoruz. Korkuyu düşünmüyoruz.”

Zonguldak'ta yerin yüzlerce metre altında çalışan bir maden işçisine ait bu cümleler. Geçim derdi, ölüm korkusundan da beter. Madenci kardeşimizin hayata dair sorumlulukları; yani dört çocuğunu yaşatmak, evine ekmek götürmek kendi canından daha kıymetli. Ölümü aklına getirmeden o karanlık dehlizlere inmek, inerken eşini ve çocuklarını düşünmek... Maden işçisi o derin kuyularda çalışmak için ölümü aklından uzaklaştırmak zorunda kalıyor.

Bir başka maden işçisi de şöyle dile getiriyor çaresizliğini: “İnsan ekmeğinden korkmaz. Ekmeğimiz orası!” İşçiler ekmeğinin peşinde, ekmek kuyunun dibinde. O kuyular büyük patronların mülkiyetinde. İşyerleri işçiye ekmek, bazen mezar, ama patronlar için hep zenginlik ve ihtişam sunuyor. İşçiler böyle yaşamak ve ölümlere bile alışmak zorunda bırakılıyorlar.

Ölümlere alışmak ölmekten daha fazla kahrediyor insanı. İşte bir başka maden işçisi korkusunu nasıl bastırıldığını şöyle anlatıyor: “Biz alıştık, 15 yıldır madende çalışıyorum. Her ne kadar **her sabah evden çıkarken eşimizle vedalaşsak da bunlar artık bizim için rutin hale geldi.** O korkuyu üzerimizden attık.” Her sabah evinden vedalaşarak çıktığını söyleyen işçi, ölümle burun buruna olduğunu biliyor. Korkusunu bastırmak zorunda kalan bu kardeşimiz yıllar içinde durumunu kanıksıyor, korkuyla yaşamaya bile alışıyor. Her sabah yaşamla vedalaşarak işin yolunu tutmak, ölümü hiç akla getirmemek, ölümlere alışmak, insanın çaresizliğinin en acı ifadesidir.

İnsan değiştiremeyeceğini düşündüğü durumları çare-

sizce kabullenir. Peki, iş kazaları ve işçi ölümleri gerçekten elimizden hiçbir şey gelmeyecek durumlar mıdır? Meselâ, Zonguldak madenlerinde taşeronla bağlı çalıştırılan işçilerin ölüm oranı, madenlerde sendikalı çalışan işçilerin ölüm oranının 28 katıdır. Bunu bile bile taşeronlaştırmayı nasıl kabulleniriz? “Ölüm bu mesleğin kaderinde var” diyen zalimlere nasıl inanırız?

İş saatlerinin uzamasının ve iş temposunun artmasının iş kazalarını arttırdığı aşikârdır. Sermayenin işçilerin kanı pahasına büyümesine öfkelenmemek mümkün mü? Hükümetinden valisine tüm devlet erkânı ölümlerin doğal olduğunu söylüyorlar. İnsanların inançlarını bile rezilce kullanan bu vicdansızların ölümlere “kader” demesi boşuna değil. Bu türdeki açıklamalar, gelecek tepkilerin engellenmesini amaçlıyor. Ölen işçilerin aileleri bile bu acımasızlığa “kader” deyip katlanabiliyorlar. Bir de işçi ölümlerini televizyonlardan izleyen işçiler var. Onlar da zamanla iş kazalarını duymaya alışıyor ve ölümleri kanıksıyorlar.

Örgütsüzlük belası işçileri çaresizlik içinde her şeye boyun eğmeye mecbur etmektedir. Örgütsüz ve güçsüz olduğu için çaresiz kalan işçi, tek başına hiçbir zalimliğe karşı çıkamıyor. Haksızlığa boyun eğen insan, düştüğü bu zavallı haliyle yüzleşmekten kaçınır. Çünkü kendisine olan saygısını yitirmek istemez, kendini aldatmayı seçer. İşte böylece işçiler ölümleri kanıksar, ezilmeye alışır, haksızlıkları göremez olur, vurdumduymaz hale gelir. Fakat kendisinin ve sınıfının yaşadığı gerçeklerle yüzleşme cesareti gösteren işçiler ise çıkış yolu ararlar, harekete geçerler ve örgütlenirler. Örgütlü işçi patronların yazdığı kadere boyun eğmez!

Vicdanlarımız kör, kulaklarımız sağır olmasın. “Biz ölümü aklımızdan sildik” diyen madenci kardeşimizin feryadını işitelim: “Hükümetin dediği gibi ‘güzel ölmek’ istemiyoruz. Bizim kaderimiz bu değil!” ■

